

סמולנסק

(Smolensk). עיר ברוסיה, סמוך לבילורוסיה. ס' היא בירת מחוז ומהעתיקות בערי רוסיה. יהודים ישבו בה למן המאה ה-15. לפני מלחמת-העולם השנייה ישבו בס' יותר מ-13,000 יהודים בתוך אוכלוסייה של 156,677 נפשות (מיפקד 1939). ב-16 ביולי 1941 נכבש חלקה של ס' שהיה בגדה המערבית של הדניפר, ואילו חלקה שבגדה המזרחית נפל בידי הגרמנים רק ב-29 ביולי. בקרבות שהתנהלו בקרבתה ובתוכה נהרסו חלקים ניכרים מס'. רוב תושבי העיר, ובכללם רוב יהודיה, יצאו או הוצאו ממנה לפני כיבושה.

בחודשי הכיבוש הראשונים ישב בס' מטה אינזצגרופה B, וכן 'יחידת-החלוץ' מוסקוה' (Vorkommando M-A) של אינזצגרופה B שנועדה בעצם להיכנס עם הצבא הגרמני לבירת ברית-המועצות. היות והתקדמות הגרמנים נבלמה, פעלה היחידה בס' ובסביבתה. היא דאגה למינוי יודנרט, להנהגת הטלאי הצהוב עבודת כפייה ועוד. באוגוסט 1941 הוקם גטו בפרבר סדקי

(Sadki), ובו נכלאו כ-2,000 יהודים, חלקם כנראה מיישובי הסביבה. באקציה שערכה יחידת 'מוסקוה' נרצחו גם 38 משכילים מהגטו באשמת יצירת אי-שקט ומרדנות בגטו. בראשית דצמבר 1941 פירסמה אינזצגרופה B את מיספר תושבי ס' באותה עת, וזאת לפי הרכבם הלאומי. היו אז בעיר 24,450 תושבים, אך בין הלאומים השונים לא נזכרו יהודים כלל. יש אפוא לשער שהם חוסלו לפני אותו מועד. ב-25 בספטמבר 1943 שוחררה ס'.